№ 78. Łódź, Piątek 19 marca 1920 roku. Cena 50 fen. Rok I.

# PRACA

Pismo poświęcone sprawie robotników i inteligencji pracującej.

Redakcja i administracja Przejazd № 8. TELEFON № 32. Konto czekowe P. K. O. 60143

CENA PRENUMERATY:
Miesięcznie mk. 11.— kwartalnie mk 33.— rocznie mk. 132,—

Cena numeru pojedyńczego 50 fen.

Administracja otwarta od g. 9 rano do 7 wiecz.
Redaktor przyjmuje od g. 6 do 7 wieczorem.

Rękopisów nienadających się do druku Redakcja nie zwraca.
Artykuły bez oznaczenia honorarium uważane są za bezpłatne.



## Józef Piłsudski — symbolem nowej Polski.

Wielcy ludzie w narodzie są jak dusze organizmów ludzkich. Ożywiają swój naród, dają mu ideję, zapalają przed nim wielkie słońca i wiodą przez ciernie i głogi, przez tryumfy i bohaterstwo do świetlanych wyżyn doskonałości!

Naród każdy w dziejach swoich kroczy różnemi drogami, przeżywa różne okresy, raz wznosi się na szczyty i górne szlaki, to znów opada w niziny i błota. Od momentów wielkich i bohaterskich, od szlachetnych porywów—przechodzi nieraz do okresów bezwładu, martwoty i zastoju.

Te różnorakie wahania losów narodu, te przemiany zależne są w pierwszym rzędzie od duchów świetlanych, które jaśnieją wśród masy rodaków i kierujących czynami i życiem: Gdy zdarzy się okres, w którym brak takich ludzi wielkich, takich wodzów narodu, wówczas naród wegetuje, zasypia, trupieje. Wystarczy atoli jedna chwila, jeden moment; wystarczy, ażeby ukazał się Mesjasz, ażeby kamienne i wyziębione serca tchnął gorącem ideału, a bezkształtna masa ożywia się, bryła lodu taje i kraina ducha pokrywa się kwieciem Piękna i Czynu!

Takim człowiekiem jest dla Polski Józef Piłsudski. Człowiek Czynu i człowiek Piękna! Cudotwórca, który potrafił miljony rodaków poruszyć i z zimnej skały obojętności i śmierci wykrzesać ofiarne poświęcenie i zbiorowe rzucenie sił narodowych na szalę wypadków Sprawy.

W Polsce budzi nieraz zdumienie, zarówno w obozie wielbicieli Piłsudskiego, jak i tych, których zda się, nic poruszyć nie zdoła, nawet wielkość jego Czynu — czemu przypisać należy tę wielką popularność, gorącą miłość, a zwłaszcza **bezgraniczne zaufanie**, jakiem Naczelnika darzą szerokie masy ludowe.

Kto jednak miał szczęście bliżej zetknąć się z osobą Wodza Naczelnego i jednocześnie wniknąć w w istotę duszy zbiorowej ludu polskiego—ten doskonale rozumie tajemnicę, dlaczego Piłsudski stał się dla nas wszystkich ucieleśnieniem i symbolem ideologji Polski nowożytnej, Polski ludowej i demokratycznej.

Józef Piłsudski — to nietylko Mąż Czynu i Pierwszy Obywatel Rzeczypospolitej. To jednocześnie uosobienie szlachetnego i pełnego prostoty szczerego demokraty.

Losy wydźwignęły Go na naczelne stanowisko w narodzie. Jest on reprezentantem majestatu państwa polskiego i jednocześnie Wodzem bohaterskiej armji, któraby za swym ukochanym „Dziadkiem" w ogień skoczyła! A jednak tak dziś, jak i niegdyś — Naczelnik nasz zachowuje tryb życia pełen prostoty i skromności. A jednak tak dziś, jak i dawniej, jest on zawsze jednakowo dostępny dla najuboższego i najnędzniejszego współobywatela swojego, a jednak zawsze i chłop i robotnik widzi w nim swojego ojca i brata.

Józef Piłsudski jest postacią wyjątkową czasów dzisiejszych. Wydał on wojnę zdecydowaną materjalizmowi, który stanowił naczelną zasadę polityki świata. Zbudował z narodu naszego granitowy obelisk idealizmu, na szczęście którego zapalił znicz idei braterstwa ludów, inaczej pojmowanego oczywiście, niżeli to czynią dzisiejsi mężowie stanu na Zachodzie, z Lloyd George'm na czele.

Naczelnik Rzeczypospolitej Polskiej przeszedł całą gehennę cierpień i walk tytanicznych, pnąc się w górę ku szczytnym swym celom. Dawny towarzysz partji socjalistycznej nie mógł i nie chciał zamknąć się w ciasnych kratach partyjnych. Partja Mu była narzędziem —nie celem!

I dlatego dziś, gdy naród z zaufaniem obdarzył Go najwyższym mandatem, Józef Piłsudski już nie jest człowiekiem takiej, czy innej partji — jest On własnością całego narodu.

Dziś On jest drogim jednakowo nam wszystkim, wszystkim, którzyśmy Mu w jego w jego wielkiem dziele choć w części pomagali. Dziś On jest dla nas, dla wszystkich ludzi, pragnących, aby Polska była Polską Pracy i Sprawiedliwości — Symbolem i Słońcem.

Żyj nam, Wodzu, jaknajdłużej i prowadź ku świetlanym szczytom, tego Ci w dniu Twych Imienin życzy Redakcja „Pracy". *S. L.*

## Organizacja Narodowego Związku Robotniczego w Łodzi

### przesłała Naczelnikowi Państwa następującą depeszę:

**Warszawa. Belweder. Naczelnik Państwa.**

**Wraz z całą Polską demokratyczną Narod. Związek Robotniczy Okręgu Łódzkiego przesyła Ci, Dostojny Naczelniku, w dniu imienin wyrazy hołdu, czcząc w Tobie bojownika, budowniczego i kierownika Odrodzonej Polski Ludowej. Życzymy Ci, abyś w zdrowiu doczekał urzeczywistnienia zupełnego tych haseł, o które N. Z. R. walczy wspólnie z Tobą.**

Łódzki Zarząd Okręgowy.

—o—

## 19-III-1920.

Podczas swej wytężonej pracy nad organizacją zaczątków siły zbrojnej, mającej wywalczyć narodowi niepodległość, zwykł był mawiać Piłsudski: „Aby polepszyć nasze stosunki społeczne, musimy być przedewszystkiem gospodarzami na własnej ziemi". Ta myśl właśnie była ideą naczelną całokształtu działalności Piłsudskiego do chwili błogosławionej, kiedy staliśmy się w roku 1918 „gospodarzami na własnej ziemi". Metodą zaś działania, która wyniosła byłego redaktora „Robotnika" na miejsce pierwszego obywatela Rzeczypospolitej, był: „romantyzm w celach, pozytywizm w środkach".

Głębokie przeświadczenie o niezbędności przywrócenia narodowi niepodległego bytu politycznego, co jedynie może być trwałym fundamentem pod wszelkie przebudowy społeczne i nieodzownym warunkiem pełnego i wszechstronnego rozwoju narodowego, przeświadczenie to nietylko ustrzegło Piłsudskiego w okresie jego pracy konspiracyjnej od zabłąkania się na manowce dogmatycznego, bezdusznego, międzynarodowego socjalizmu, lecz — co więcej — stało się dlań słupem ognistym, wskazującym drogę do osiągnięcia tych celów, których cud urzeczywistnienia mamy szczęście własnemi oglądać oczyma.

Radykalne a mgliste — przeważnie z Rosji płynące—hasła i teorje społeczne, któremi karmiła się młodzież wileńska w okresie nauki gimnazjalnej Piłsudskiego i po powrocie jego z pięcioletniego zesłania, nie mogły być wystarczającą strawą dla orlego, o potężnie rozwiniętym instynkcie narodowym, umysłu przyszłego Twórcy Legjonów, nie mogły ugasić płonącego w nim pożaru pragnień konkretnego czynu. Wśród ludzi, którzy byli pionierami polskiego ruchu socjalistycznego, Józef Piłsudski bodaj pierwszy zrozumiał prostą a wielka prawdę, że „nikt nie zgodzi się umierać za podwyższenie płacy zarobnej o dziesięć groszy", że—aby tchnąć w masy zapał do walki na śmierć i życie z najeźdźcą — trzeba im wskazać cel wyższy, szerszy, ogólniejszy, niż owe „dziesięć groszy".

Z chwilą uświadomienia sobie tej prawdy, bierze Piłsudski rozbrat duchowy z dotychczasową swą działalnością „człowieka partji". Wysiłki jego zaczynają zwracać się coraz bardziej zdecydowanie ku jedynej formie czynu, mogącego dźwignąć naród z mogiły niewoli: ku idei walki zbrojnej o niepodległość.

To też dziesięciolecie 1904—1914 jest okresem nieustających przygotowań Piłsudskiego do tej walki i niezmordowanem oczyszczaniem terenu pod przyszłą rozprawę orężną z zaborcami. Okresem zaciętych zapasów nietylko z zabójczym i rozkładowym wpływem wrogich warunków zewnętrznych, lecz—co gorsza—z bezdusznością i apatją własnego społeczeństwa, z grasującemi w niem różnemi wygodnemi teoryjkami, których się kurczowo chwytał naród, szukający już tylko dróg najmniejszego oporu. Zarówno podróż Piłsudskiego podczas rewolucji rosyjskiej do Japonji w celu zapewnienia sobie jej pomocy dla przygotowywanego w Kongresówce powstania, jak niezmordowane szkolenie w Galicji w ciągu lat kadrów wojska polskiego na wypadek światowych powikłań zbrojnych, miały na widoku—prócz bezpośrednich celów — otrząśnięcie duszy polskiej z jarzma rezygnacji i beznadziei, spłukanie z sumienia społecznego skorupy brudu i upodlenia, będących smutnym wynikiem przeszło stuletniego ucisku zaborców...

Aż w sierpniu r. 1914 ozwało się echo trąbki strzeleckiej i stał się nieśmiertelny czyn legjonowy, czyn garści wierzącej w naród swój młodzieży, którą już pierwsze miesiące wydarzeń wojennych oplotły niewiędnącym wawrzynem sławy. Tak bić się, ginąć i—zwyciężać mogli tylko ludzie, którzy prócz gorącego ukochania Sprawy — mieli w sercach bezgraniczne zaufanie i niezachwianą wiarę w swego komendanta. A wielką zaiste musiała być potęga oddziaływania moralnego, niebotyczną —indywidualność męża, który z kilku setek niewyćwiczonych studentów i robotników potrafił stworzyć karne i liczne szeregi, dorównywujące niemal starej gwardji napoleońskiej, która „umiera, lecz nie poddaje się".

Gdy potem przyszedł w r. 1916 kryzys Legjonów i dymisja Piłsudskiego, gdy następnie wszystkie wysiłki jego w Radzie Stanu rozbić się

mu-iały o nieubłaganą wrogość niemiecko-austrjackiej przemocy, gdy wreszcie nastąpiło aresztowanie i wywiozienie Piłsudskiego do twierdzy magdeburskiej, — nie rozpadło się przecież dzieło Legjonów. Tylko — że ludzie zeszli znów w podziemia i w myśl wskazań Komendanta przegrupowywali front bojowy teraz już w inną stronę. W dniu 11 listopada 1918 roku Polska Organizacja Wojskowa zdała egzamin zbrojny celująco, złożywszy dowód, że duch i myśl Piłsudskiego silniejsze były ponad wszystko.. A Wódz już wjeżdżał do naprawdę wreszcie wolnej Warszawy...

. . . . . . . . . . . . . .

Obywatelu-Komendancie! Kiedy dziś w uroczystym dniu Twych Imienin spojrzysz z wysokości stanowiska Naczelnika Niepodległej i Zjednoczonej Rzeczypospolitej na nieprzeliczone zastępy szarych niezwyciężonych żołnierzy polskich, którym przypadło szczęście mieć Cię za Wodza, kiedy wzrok Twój wybiegnie ku falującemu morzu rzesz ludu polskiego, związanego z Tobą na złą i dobrą dolę, kiedy się w źrenicy Twojej odbije misterjum odrodzonego narodu, który za Twoim przewodem stał się „gospodarzem na własnej ziemi“, mniemam, iż dostrzeżesz w tem polskiem Dzisiaj królewską nagrodę za długie lata krwawych wysiłków Twego niestrudzonego żywota. Niechaj że Ci dziś potężny huk fal polskiego Bałtyku, niechaj Ci radosny poszum wolnych borów litewskich wyśpiewa na wiązanie hymn tryumfalny!... Niechaj wiwaty na Twą cześć po całej Polsce—jak długa i szeroka—brzmiące będą tłomaczem uczuć i życzeń narodu, który z Twoją osobą wiązać chce nierozerwalnie swoją przyszłość i swoje nadzieje!...

**Bolesław Dudziński.**

—o—

## Co piszą Anglicy o naszym Naczelniku.

„Oceniając obecny stan Polski, po roku walki o życie, należy studjować tego wybitnego męża, generała Piłsudskiego, Naczelnika Rzeczypospolitej Polskiej. Niema wybitniejszej postaci w Europie i dziwnem jest, jak mało się wie w Anglji o nim i o jego politycznych zamiarach. Dużo osób, które znały Polskę i które obserwowały ją w ciągu roku pracowitego, ale pełnego chwały, uważają Piłsudskiego nietylko za główny filar Nowej Polski, ale także za jednego z największych z długiego szeregu bohaterów, a może w czasie, gdzie tylu ludzi potrafi burzyć,—za większego budowniczego naszych czasów.

„Jeżeliśmy błądzili w poznaniu wartości tego wojownika, który miecz swój przemienił na kielnię, który cierpliwie kroczy ku urzeczywistnieniu swych nadziei, to Polska nareszcie poznała się na tem, jaki to jest człowiek. W ostatnich czasach wszędzie go witano, jako zbawcę kraju, prawdziwego apostoła Polski. We Lwowie, w Poznaniu, w Krakowie w czasie ostatniego objazdu, witano go jako szlachetnego odnowiciela, który zbudował jedność narodową w kraju, rozdzielonym przez trzy państwa, mówiące różnemi językami. Nietylko chłop go witał, lecz cały ośród. Musiał on prowadzić twardą walkę i ostateczna równowaga jeszcze nie osiągnięta, ale, zdaniem ogółu, Piłsudski jest uważany za człowieka odpowiedniego — człowieka, który nietylko wyciosał Polskę terytorjalną, ale który jej dał duszę.

„Naród jest zmienny, popularność przemija, ale historja napewno zapisze imię Piłsudskiego obok imienia Kościuszki. Szczęśliwszy, niż wielki powstaniec, Piłsudski widział urzeczywistnienie swoich patrjotycznych marzeń. Cóż to jest za człowiek, który pomimo nieufności polityków, starych dyplomatów zajął właściwe miejsce, jako rzeczywisty kierownik Polski?

„Główne cechy jego zewnętrzne są: skromność i spokój. Jest pierwszym obywatelem, ale żyje skromnie, pogardza niepotrzebnym ceremonjałem, pozostał biednym, poświęcając się nietylko szerokim sprawom państwowym, lecz także losowi swych żołnierzy, jak i potrzebom swego ludu. Zapał jego równa się jego abnegacji, ale zachowuje zawsze pozory stali: zimny, umiarkowany, taktowny, odważny, dalekowidzący, bez tych osobistych słabostek, które często psują najsilniejsze charaktery w powodzeniu. Niewzruszony spokojny, wobec zdań określonych jest ustępliwy. Gdy politycy, obawiając się tego dziwnego człowieka, który cierpiał w rosyjskich i niemieckich więzieniach, sprowadzili Paderewskiego, aby przeciwstawić jego wpływowi, przyjął Paderewskiego z otwartemi rękoma i zrobił z niego najlepszego przyjaciela i pracownika“.

—o—

## Pieśń o Józefie Piłsudskim.

Ani kontusz na nim aksamitny,
Ani pas go zdobi lity, słucki,
W szarej burce, lecz duchem błękitny
Jedzie polem brygadjer Piłsudski.
Ręce cicho na łęku oparte,
Patrzy twardo w wir śnieżnej zawiei,
Śród pustkowia sprawuje swą wartę,
Nieśmiertelnej brygadjer nadziei.
Były lata złe, nędzy i głodu,
Aż się ozwał głos walki z barykad —
Zapomniano już krzywdy narodu,
Kto dziś mściwy — romantyk, unikat.
Niewolnictwo zmroczyło krwi tętno,
Przygłuszyło wolności głos ludzki;
Tenci krwią ją miłuje namiętną,
Wartujący brygadjer Piłsudski.
Poczerniały od mroków więzieni,
Kędy nie masz uśmiechów radości,—
Termopilczyk, gdy inni znużeni,
Czuwa bacznie, w serdecznej wierności.
I ołowiem tnie w ruskie okopy,
A strzał każdy wśród wrogów śmierć [wznieca,
Stoi w mroku pod bokiem Europy
Niepodległej Ojczyzny forteca.
Sztandar z orłem powiewa na wale —
Któż się zdobył na ten trud nadludzki?
Sztandar Polski wzniósł w niebo zuchwale
Wartujący brygadjer Piłsudski

*Alfons Dzięciołowski.*

—o—

## Sprawy robotnicze.

### Zebranie delegatów fabryk włóknistych.

Zebranie delegatów fabryk włóknistych odbędzie się dziś o godz. 6 i pół wieczorem. O punktualne przybycie prosi Komitet Wykonawczy.

### U hotelarzy.

Do Polskiego Związku Zawodowego pracowników hotelowych, kąpielowych i pokrewnych zawodów zgłosili się przedstawiciele gospodarzy, subjektów i bufetowych, pracujących w restauracjach i kawiarniach w sprawie utworzenia sekcji przy tymże Związku i w tym celu Zarząd Związku postanowił zwołać ogólne zebranie w dniu 22 marca r. b. o godz. 9 rano. Osoby, pracujące w tym zawodzie, uprasza się o przybycie do lokalu Polskich Związków Zawodowych, Główna nr. 31.

### Biuro pośrednictwa pracy.

(w) Tutejszy urząd pośrednictwa pracy wysłał w tych dniach pierwszą partję robotników do Francji, składającą się z 176 osób. Robotnicy odstawieni zostali do Warszawy, skąd wysłani zostaną dalej przez misję francuską.

Przystąpiono obecnie do rejestracji pracowników małoletnich, w celu wyszukania dla tej kategorji bezrobotnych stosownych zarobków.

—o—

## Z Rady Miejskiej.

Na posiedzeniu wczorajszem poświęconem sprawom budżetowym przewodniczył ob. A. Ramiszewski.

Został przyjęty w drugiem czytaniu budżet Komitetu Rozdziału Chleba i Mąki.

Zgłoszono interpelację pod adresem Magistratu, co się stało ze sprawami o nadużycia, wytoczonemi właścicielom piekarń w r. 1917, 1918 i 1919 Związek Zawodowy Piekarzy zgłosił cały szereg tego rodzaju spraw, z których ani jedna nie doszła do sądu.

Następnie rozpatrywano cały szereg wniosków Komisji Skarbowo-Budżetowej w związku ze zgłoszonemi przez radnych propozycjami oraz ze zmianami w poszczególnych pozycjach, które w czasie czytania uległy zmianie.

Charakterystyczne były wnioski Komisji o podwyższenie subsydjum dla Talmud Tory z 24,000 do 40,000 tysięcy oraz wyznaczenie subsydjum dla szkoły rękodzielniczej żydowskiej Pomoc 1500 mk. Było to skutkiem chęci ze strony P.P.S. przebłagania żydów za skreślenie subsydjum dla żydowskich gimnazjów.

Wniosek o podwyższenie subsydjum dla zasobnej z miljonowemi legatami Talmud-Tory przeszedł; wniosek o subsydjum dla Pomocy wobec wyjaśnienia, iż jest to szkoła powszechna, upadł.

Następnie przyjęto budżet całego Wydziału Finansowo-Rachunkowego.

Tym sposobem wszystkie poszczególne Wydziały Zarządu Miejskiego zostały przyjęte w drugiem czytaniu.

Należy przypuszczać, że w przyszłym tygodniu Rada Miejska upora się z budżetem w trzeciem czytaniu.

## Wiadomości bieżące.

### Kalendarzyk.

| | | |
|---|---|---|
| **19** Piątek | *Dziś* Józefa Obl. | |
| | *Jutro* Eufemji | |
| | Wschód słońca, | 6 m. 08 |
| | Zachód „ | 6 m. 09 |
| | Wschód księżyca | 5 m. 19 |
| | Zachód „ | 5 m. 20 |

## Wspomnki historyczne.

19. III. 1887. Zmarł w Szwajcarji Józef Ignacy Kraszewski sławny nasz pisarz. Należy on do najpłodniejszych pisarzy nietylko polskich, ale i obcych. Słynne są, czytywane ongi z zachwytem powieści obyczajowe: Chata za wsią, Morituri, Dwa światy, Metamorfozy, powieści historyczne: Hrabina Cosel, Starosta warszawski, a zwłaszcza prześliczna Stara baśń.

Kraszewski jest autorem wielu dramatów, powieści poetyckich, nowel, obrazków, wrażeń z podróży, rozpraw z zakresu literatury, dzieł historycznych (Polska w czasie trzech rozbiorów) broszur politycznych.

Jest on postacią epokową w życiu Polski Porozbiorowej.

## Z życia organizacji N. Z. R.

### Zebranie Zarządu Okręgowego N. Z. R.

W niedzielę, dn. 21 b. m. o godz. 11 rano w Klubie N.Z.R. (Piotrkowska 91) odbędzie się zebranie Zarządu Okręgowego Łódzkiego. Na porządku obrad sprawy ważne.

Osobne zawiadomienia rozsyłane nie będą!

### Konferencja programowa.

Zapowiedziana wczoraj konferencja programowa odbędzie się w sobotę o godz. 5 pół pp. w lokalu Klubu N. Z. R.

### Zebranie Prezydjum.

W piątek (19 b. m.) odbędzie się o godz. 7 w. posiedzenie prezydjum Zarządu. Członkowie proszeni są o punktualne przybycie.

### Zebranie Zarządu.

W sobotę dn. 20 b. m. o godz. 7 w. odbędzie się Zebranie N. Z. R.

## Ze Związków i Stowarzyszeń.

### Ostrzeżenie Polsk. Zw. Zaw. „Praca“ w Zgierzu.

Związek Zawodowy „Praca“ w Zgierzu ostrzega, że kierownik dotychczasowy Związku, Józef Mickiewicz, z dniem 17-go marca r. b. został zawieszony w czynnościach za nieetyczne czyny i żadnych spraw z przemysłowcami i robotnikami załatwiać mu nie wolno. Wobec powyższego Związek „Praca“ w Zgierzu nie bierze odpowiedzialności za wszelkie dalsze kroki i działalność Józ. Mickiewicza.

### Tow. Gimnastyczne.

(k) W Aleksandrowie powstaje Stowarzyszenie pod nazwą „Aleksandrowskie T-wo Gimnastyczne“. Statut przesłano do zatwierdzenia władzy.

### U Techników Polskich.

(w) Związek Zawodowy Techników Polskich wykluczył z grona członków swych pp. A. Stillera i K. Fiszera za niesolidaryzowanie się ze Związkiem w sprawie akcji przeciwko Powszechnemu Towarzystwu Elektrycznemu (A. E. G.) i skazał ich na infamję i bojkot ze strony kolegów.

### Zebranie towarzyskie.

Sekcja towarzyska przy Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych i Średnich, organizuje dla członków i wprowadzonych gości w najbliższą niedzielę (21 b. m.) ra[...]

Początek o godz. 5 pp. Wejście bezpłatne. Program urozmaicony. Na miejscu bufet.

### Z Tow. Kresów Pomorskich.

(k) W sali Tow. Krajoznawczego (Al. Kościuszki 17) odbyło się ogólne Zgromadzenie Koła Łódzkiego Towarzystwa Kresów Pomorskich.

Jak się okazuje ze sprawozdania, Oddział miał za zadanie budzić i podtrzymywać uświadamianie narodowe Kaszubów, krzepić ich na duchu w ich walce z Germanami o byt narodowy. Towarzystwo to, z początku konspiracyjne, dzięki odzyskaniu niepodległości Polski przekształciło się w czerwcu 1919 r. w stowarzyszenie jawne pod nazwą „Towarzystwo Kresów Pomorskich“ i główne swe zadanie widziało w popularyzowaniu sprawy pomorskiej.

W tym celu urządzono wiec agitacyjny, aby zaznajomić ogół, że stanem rzeczy na ziemiach, które miały wkrótce przypaść Polsce, urządzono szereg odczytów i wycieczkę po kraju dla delegatów mazurskich by ich przekonać, że tylko na przyłączeniu do Polski zyskać mogą,

Zarząd koła Łódzkiego rozpowszechniał w Łodzi broszurki i inne wydawnictwa, które opracowywał zarząd główny w celach plebiscytowych, urządził obchód w d. 11. lutego i poparł inicjatywę w kierunku utworzenia w Gdańsku sądu międzynarodowego handlowo-morskiego.

Dalsza działalność Koła polegać będzie na popularyzowania sprawy Pomorza i jej wagi, w umocnieniu naszego posiadania na Bałtyku, na popieraniu idei stworzenia floty polskiej, a przedewszystkiem na popieraniu akcji plebiscytowej na Warmji i Mazowszu Pruskiem.

Po wysłuchaniu sprawozdania przystąpiono do wyborów. Do zarządu wybrani zostali p. p. Tujakowski, Czeraszkiewicz, Herman, Jarecki, Zelazowski, Swierczewski, Chrzanowski. Do komisji rewizyjnej weszli p. p. Hukiel, Zaleski i Groszkowski.

Na delegatów od Koła Łódzkiego do ogólnego Zgromadzenia Tow. Kresów Pomorskich w Warszawie wybrani zostali pp. dr. Jackowski, Mazurowski, Remisz, Stypułkowski, Rowiński, Lewicki, Micherski, Odyniec i Kujawski.

---

## Teatr, muzyka i sztuka.

### Teatr Polski.

*Występ Wandy Siemaszkowej.*

Dziś t.j. w piątek dn. 19 b. m. w przybranej w zieleń i barwy narodowe widowni Teatru Polskiego urządzone będą specjalne dwa uroczyste widowiska dla uczczenia Imienin Naczelnika Państwa. Popołudniowe przedstawienie o godz. 3 po cenach najniższych wypełni „Konstytucja“ B. Gorczyńskiego z udziałem całego zespołu. Wieczorem o godz. 7 dane będzie „Zaczarowane Koło“ L. Rydla, piękna baśń dramatyczna ujęta w misterna ramy obrazów, tchnących głęboką poezją.

Postać młynarki otworzy najznakomitsza przedstawicielka tej roli p. Wanda Siemaszkowa, która zachwyca, porywa i wzrusza swą niezrównaną interpretacją.

Poprzedzą okolicznościowe przemówienia, zakończy Mazurek Dąbrowskiego, odegrany przez orkiestrę wojskową. Widowisko zaszczycą obecnością zaproszeni reprezentanci władz wojskowych, cywilnych; instytucji społecznych.

W sobotę po poł. „Mieszczanie“ M. Gorkija.

### Teatr popularny.

Cegielniana nr. 63.

W niedzielę dn. 21 marca 1920 roku o godz. 3 po poł., po cenach popularnych, po raz pierwszy w Łodzi „Gubernator i Trocki“ sztuka w 3 aktach na tle stosunków bolszewickich w Rosji. Sztuka ta cieszy się obecnie wielkiem powodzeniem w Warszawie.

Bilety wcześniej nabywać można w administracji dziennika „Praca“ Przejazd nr. 8, a w dzień przedstawienia w kasie teatru od godz. 10 rano.

### Poranek ku czci Naczelnika.

Komisja Kulturalno-Oświatowa przy Magistracie m. Łodzi urządza w niedzielę, dn. 21 bm. o godz. 12 i pół w poł. w Sali Koncertowej, Dzielna 18 dla szerokich warstw ludności naszego miasta Poranek Pieśni Legjonowych ku czci Komendanta Józefa Piłsudskiego.

Program wypełnią: Łódzka Orkiestra Symfoniczna w połączeniu z Wojskową, śpiew chóralny, śpiew solowy p. Jadwigi Mieczyńskiej, uczenicy prof. J. Reszke, deklamacje pp. Zbikowskiej i J. Pilarskiego, artystów Teatru Polskiego. Program poprzedzi przemówienie.

Bilety w cenie od 2 mk. do 50 fen. są do nabycia w Wydziale Szkolnictwa, Piramowicza 3 oraz w biurze koncertowem A. Straucha, Dzielna 12.

---

## Odczyty.

### Odczyt Ks. Gogolewskiego.

(r) W niedzielę 28 marca o godz. 7 i pół wiecz. w Sali Koncertowej odbędzie się wielce ciekawy i interesujący odczyt ks. Józefa Gogolewskiego, przybyłego z Ameryki pod tytułem „Wychodźtwo Polskie w Ameryce“ urządzany staraniem Stowarzyszenia Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan. Bilety są do nabycia w Izbie Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan Piotrkowska 80.

---

## Z miasta.

### Ograniczenia przepustek.

(k) Dowiadujemy się, że pozwolenia na przejazd kolejami mogą otrzymywać tylko osoby, mające ważne powody (nprz. w razie śmierci członka rodziny) interesy handlowe, oraz znajdujące w Łodzi w przejeździe, zaskoczone w przeddzień rozporządzenia o ograniczeniach kolejowych.

### Z Wydziału Szkolnictwa.

Na posiedzeniu Wydziału Szkolnictwa podniesiona była kwestja przez jednego z członków otwarcia zakładu wychowaczo-poprawnego dla dzieci zaniedbanych i nienormalnych pod względem moralnym. Decernent wydziału dr. Kopciński wyjaśnił, że projekt takiego zakładu został złożony magistratowi przez sędziego sądu pokoju dla małoletnich p. Augustynowicza.

W rezultacie powstał projekt utworzenia takiego zakładu dla całego województwa.

### Z Wydziału Zaopatrywania.

(r) Wydział zaopatrywania miasta w ostatnich dniach poczynił poważne zakupy produktów i artykułów pierwszej potrzeby. Między innymi w państwowym urzędzie zakupów zostały zrealizowane większe zamówienia na skóry, towary łokciowe i kolonjalne. Niezależnie od tego, zakupiono dużą ilość zboża pozakontyngentowego. Wartość ogólna zakupów wynosi około 30 miljonów marek, na poczet których w ubiegłym tygodniu zaciągnięto od banków pożyczkę 10 miljonową.

Miejmy nadzieję, że tranzakcje powyższe wpłyną dodatnio na obniżenie tutejszych cen rynkowych.

### Z Wydziału powiatowego.

Na wczorajszem posiedzeniu Wydziału powiatowego Sejmiku łódzkiego, załatwiono sprawy następujące:

Zgodnie z zarządzeniem Województwa łódzkiego z d. 5 marca r. b. Wydział powiatowy unieważnił uchwałę Rady Miejskiej w Zgierzu z dnia 10-go lutego r. b., wzywającą rząd do nawiązania rokowań pokojowych z Rosją sowiecką.

Postanowiono zaciągnąć krótkoterminową pożyczkę w wysokości 200,000 mk. w Banku Handlowym łódzkim na prowadzenie robót publicznych w powiecie łódzkim.

### Artystyczno-malarska mąka.

(r) Na stanowisko kontrolera młyna parowego, zasekwestrowanego na potrzeby komitetu rozdziału chleba i mąki, zatwierdzony został przez wydział zaprowiantowania artysta-malarz p. W. Makowski. Należy się, wobec tego spodziewać, że obecnie ludność otrzymywać będzie mąkę artystycznie wykonaną i chleb spożywać będzie w dowolnej ilości wprost z wystawy obrazów.

A nam się dotąd zdawało, że na sprawach młynarstwa może się znać tylko młynarz, może piekarz, a już w żadnym razie krawiec lub aptekarz, ani tembardziej artysta-malarz.

### Towarzystwo Kredytowe i pracownicy.

(r) Onegdaj odbyło się ogólne zebranie Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi, na którem po przyjęciu sprawozdań i budżetu — rozważano także sprawę uposażenia urzędników Towarzystwa.

Przeciwko wszelkim wydatkom na powiększenie pensji urzędnikom oraz na cele filantropijne oponował zawzięcie radny Helman, znany krzykacz i mandatarjusz kamieniczników, domagając się wprowadzenia jaknajmożliwszych oszczędności w gospodarce T-wa, gdyż „gospodarze domów znajdują się w strasznej sytuacji finansowej“.

Pomimo ataków Helmana — zebranie Towarzystwa Kredytowego postanowiło przyznać urzędnikom 13-ą pensję na rok 1919/20 i przeznaczyć 15,000 mk. na cele społeczne i filantropijne.

### Wspomnienie pośmiertne.

W dniu 11 bm. zmarł śp. Antoni Szwanke, lat 23, robotnik fabryki B-ci Zajbert. Zmarły był członkiem NZR i Pol. Zw. „Praca“.

Cześć jego pamięci!

### Z Komitetu pomocy dla jeńców.

w) Tutejszy oddział Komitetu pomocy dla jeńców i uchodźców wojennych z dniem 1 kwietnia likwiduje swe instytucje i zwija biuro zupełnie.

### O rozszerzenie telefonów.

(k) Wobec tego, że brak telefonów w Łodzi daje się w dalszym ciągu dotkliwie odczuwać i w najwyższym stopniu tamuje rozwój przemysłu i handlu, Komitet giełdowy powtórnie wystąpił do ministerjum poczty i telegrafów z prośbą o przyspieszenie zapowiedzianych przez toż ministerjum prac i robót dla rozszerzenia łódzkiej sieci telefonicznej.

---

## Komunikat.

W niedzielę, dnia 21 b. m. o godz. 7 wiecz. w Domu Ludowym przy ul. Przejazd 34 Tow. Spiew. „Lira“ wystawia melodramat w 5 aktach p. t.

**„Warszawianki“**

pod kierunkiem Z. Rawicza, oczem zawiadamia

ZARZĄD.

---

## Stosunek polskich kolejarzy do strajków antypaństwowych.

(Odpis depeszy)

Do wszystkich polskich kolejarzy w Polsce, odpis Prezesom Dyrekcji, Ministrom, Marszałkowi Sejmu, Klubom Sejmowym, Kołom Polskim Zw. Kol., Zarządom Okręgowym Radom, Wilno, Poznań, Kraków, Stanisławów, Bydgoszcz, Gdańsk, Prasie Stołecznej i prowincjonalnej.

Rada Delegatów robotniczych żydowsko bolszewicka i P. P. S. wydała rozporządzenie o powszechnym strajku w środę 17 marca.

Członkom P. Z. K. rozkazujemy, a pozostałych kolegów kolejarzy prosimy pracować, agitatorów oddać w ręce władz

zachować z całą godnością spokój i rozwagę. Stać mężnie i wytrwale przy warsztatach pracy i nie pozwalać na terror i gwałty. Żądajcie pomocy Władz, nie wolno ani na jedną sekundę wstrzymać ruchu kolejowego, aby tym zadowolić żydów bolszewików i szwabów.

Zarząd Główny Pol. Zw. Kol.
Prezes: Lekki.
Wice prezes: M. A. Nowakowski.

# Imieniny Naczelnika Państwa.

## Rada Miejska m. Łodzi do Naczelnika Państwa.

Rada Miejska wysłała do Naczelnika depeszę treści następującej:

Do Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, Warszawa.

Rada Miejska m. Łodzi w dniu Twych Imienin przesyła Ci, Naczelniku, wyrazy hołdu i życzenia długich lat życia ku chwale narodu i na pomyślność Ojczyzny.

Prezydjum.

KRAKÓW, 18 marca. (PAT.) Z powodu przypadających na dzień jutrzejszy Imienin Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, dziś wieczorem na ulicach miasta odegrany będzie capstrzyk.

W teatrze imienia Słowackiego odbędzie się uroczyste przedstawienie.

Jutro o godz. 10 rano odprawiona zostanie na Błoniach msza polowa. Poczem odbędzie się rewja wojsk garnizonu krakowskiego. Przy rozkazie w dniu jutrzejszym referenci oświatowi wobec dowódców i oficerów oddziału będą mieli wykłady o roli i znaczeniu Naczelnika Józefa Piłsudskiego dla narodu i armji.

Wszkołach ludowych i średnich nie będzie jutro lekcji. Wszędzie urządzone zostaną uroczyste poranki.

LWÓW, 18 marca. (PAT.) Na dzisiejszym posiedzeniu Rady miejskiej prezydent Neuman wygłosił uroczyste przemówienie z okazji Imienin Naczelnika Państwa. Rada wysłuchała przemówienia, stojąc. Wysłano depeszę gratulacyjną do Naczelnika Państwa do Warszawy.

WILNO, 18 marca. (PAT.) Imieniny Naczelnika Państwa obchodzone będą w Wilnie uroczyście. Specjalny komitet złożony z przedstawicieli wszystkich grup społeczeństwa opracował program uroczystości.

W piątek dnia 10 b. m. nabożeństwo uroczyste w katedrze, odczyty w szkołach i gospodach żołnierskich.

W sobotę uroczysta akademja w uniwersytecie Stefana Batorego.

Niedziela obchody ludowe w stowarzyszeniach robotniczych.

W ciągu wymienionych 3 dni odbywać się będzie jednocześnie zbiórka na Dar Narodowy dla Naczelnika Państwa.

WIEDEN 18 marca. (PAT). Staraniem poselstwa polskiego w Wiedniu, dn. 19 bm. o g. 9 rano odprawioną zostanie z okazji Imienin Naczelnika Państwa w kościele Ojców Zmartwychwstańców Msza Święta.

Po nabożeństwie przyjmować będzie pełnomocnik dr. Szarota członków kolonji polskiej, pragnących złożyć życzenia z tej okazji.

—o—

# Z Sejmu.

—

WARSZAWA 18 marca. (PAT). —

Posiedzenie sejmowe rozpoczęło się o godz. 4 po poł. interpelacjami, poczem przystąpiono do porządku dziennego, a mianowicie do dalszych rozpraw nad ustawą o wydzierżawianiu odłogów.

Pos. Poniatowski przemawia za oddaniem dzierżawy Urzędom gminnym i uważa, że względy narodowościowe nie powinny odgrywać tu żadnej roli.

Marszałek oznajmia, że zgłoszono jeszcze dwie poprawki.

Minister rolnictwa dr. Bardel zastrzega się, jakoby przy układaniu miał jakieś cele polityczne na widoku i odpiera zarzuty.

Przystąpiono do głosowania. Art. 1 przyjęto w zwykłem głosowaniu. Co do dzierżawy mieli małorolni i bezrolni (projekt rządowy mówi tylko o zawodowych rolnikach) w głosowaniu imiennem za poprawką oświadczyło się 144 posłów przeciw 122.

W ten sposób ustawę przyjęto w drugiem czytaniu, a następnie przyjęto w czytaniu 3-ciem.

Pod koniec posiedzenia minister pracy i opieki społecznej w dłuższym i rzeczowym wywodzie omawiał wniosek pos. Waszkiewicza w sprawie ubezpieczeń na wypadek choroby.

Dalsze rozprawy nad tą kwestją odroczono, a przystąpiono do wniosków nagłych.

Pos. Buzek zgłosił wniosek nagły w sprawie mowy czeskiego ministra spraw zagranicznych Benesza, prowokującej ludność polską i w sprawie fałszowania plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim. Czesi mianowicie dążą do tego, aby prawo głosowania przyznać tylko tym, którzy się urodzili na Śląsku, wskutek czego około 100 tys. ludności polskiej straciłoby prawo do głosowania.

Pos. Osiecki wygłosił gorącą mowę i postawił rezolucję, aby rząd nie dopuścił do jakiejkolwiekbądź krzywdy ludności polskiej i użył wszystkich wpływów dla obrony praw naszych do Śląska.

Minister spraw zagranicznych Patek w dłuższym wywodzie oświadczył, że rząd czynił wszelkie wysiłki, aby wywrzeć wpływ na komisję koalicyjna w kierunku sprawiedliwego rozstrzygnięcia sprawy a wnioski przyjęte przez Sejm spowodują rząd, by jeszcze raz poczynił kroki w tej sprawie. Minister jest w jaknajlepszej nadziei, że interwencja rządu polskiego odniesie skutek.

Po przemowach jeszcze kilku posłów wniosek nagły i rezolucję posła Osieckiego przyjęto.

Na tem posiedzenie zakończono, następne odbędzie się jutro o godz. 8-ej po południu. Na pierwszy punkt porządku dziennego wejdzie sprawa ubezpieczenia na wypadek choroby.

—o—

## Komunikat Sztabu Generalnego

z dnia 18 marca.

Na odcinku poleskim świeżo przybyły znaczne siły nieprzyjacielskie przeszły do ponownych ataków, skierowanych na odcinek Szaciłki—Jakimowska. Zaciekłe walki trwały przez cały dzień 17 bm. Szaciłki są w naszym ręku.

Walki o wieś Jakimowska, spaloną ogniem artylerji nieprzyjacielskiej, trwają bez przerwy.

W Olewskim zaatakował nieprzyjaciel nasze pozycje piechotą, wspomaganą przez dwa pociągi pancerne. Oddziały nasze, odparłszy atak, przeszły do kontrataku, zdobywając 1 pociąg pancerny i uprowadzając 6 nieuszkodzonych wagonów pancernych, 4 działa i 7 karabinów maszynowych.

Nieprzyjaciel ponowił ataki od strony Rudni Radowelskiej, został jednak ze znacznemi stratami odrzucony.

Na odcinku Jemilczyna i Zwiahla nieprzyjaciel gromadzi znaczne siły, przechodząc miejscami do akcji zaczepnej.

Celem rozbicia koncentrowanych na odcinku Kaluzińce—Wołkowińce sił nieprzyjacielskich, które w ostatnich dniach kilkakrotnie atakowały nasze pozycje, został przeprowadzony wypad w rejonie Wołkowińce—Kaluzińce, gdzie w zaciętych walkach zniszczono nieprzyjacielski pociąg pancerny, wzięto kilkudziesięciu jeńców, zdobyto 2 działa, 30 karabinów maszynowych, kancelarję świeżo przybyłej ze wschodu 45 dywizji i wiele materjałów wojennych.

Pierwszy zastępca szefa sztabu generalnego

*Kuliński*, pułkownik.

—o—

## Unormowanie ruchu kolejowego przed świętami!

*(Od własnego koresp.).*

WARSZAWA, 19 marca. Minister kolei Bartel oświadczył, że normalny ruch kolejowy przywrócony będzie jeszcze przed świętami.

# Przesilenie zamachu stanu w Niemczech.

## Rząd konstytucyjny w Niemczech wrócił do władzy.

*(Od własnego koresp.).*

WARSZAWA, 19 marca. Z Berlina donoszą pod datą 18-go, że przywrócono w całej pełni rząd konstytucyjny.

## Odezwa rządu niemieckiego.

WIEDEN, 18 marca (PAT). W.B.K. donosi ze Stutgartu pod datą 17: Rząd Rzeszy wydał następującą odezwę: „Kapp i Lüttwitz ustąpili. Zbrodnicza awantura w Berlinie skończyła się. Przed całym światem daliśmy dowody, że demokracja rzeczpospospolitej niemieckiej nie jest wyrazem, lecz, że posiada ona odpowiednie siły i potrafi odeprzeć wszelkie próby dyktatury wojskowej. Zbrodniczo przerwane dzieło odbudowy gospodarczej i odrodzenia narodowego musi być na nowo podjęte i doprowadzone do końca. W tym celu koniecznem jest, aby robotnicy odstąpili od ostrej broni strajku generalnego.

Robotnicy, zajmijcie swoje posterunki i dajcie dowody swojej dzielności, którą okazaliście w dniach przełomu. Niech każdy wraca do pracy. Rząd karać będzie zdrajców ludności, którzyby wezwaniami zmuszali do strajku generalnego. Rząd postara się o to, aby żołdactwo nie mogło wpływać na losy narodu niemieckiego".

Podpisano prezydent Rzeszy Ebert za rząd Bauer.

## Koniec „epopei".

WIEDEN, 18 marca (PAT) W.B.J. donosi ze Stutgartu: Rząd wydał rozkaz aresztowania Kappa, Lüttwitza, adwokata Brebericka, admirała Trotha, oraz szeregu innych osobistości.

## Poskutkowały groźby Ententy?

BERLIN, 18 marca (PAT). Biuro Wolfa donosi urzędowo: Z dniem dzisiejszym rządy militarystyczne, które mała grupa w Berlinie usiłowała wprowadzić, upadły. Kapp i gen. Lüttwitz ustąpili ze swoich uzurpowanych urzędów. Dowództwo naczelne nad stacjonowanemi w Berlinie wojskami objął z polecenia rządu Rzeszy gen. von Seeckt. Straż bezpieczeństwa nad stolicą pełnią wojska wierne rządowi konstytucyjnemu. Oddziały, które pod wodzą gen. Lüttwitza wmaszerowały do Berlina, ustąpią jaknajprędzej, a mianowicie już we czwartek. Wszystkie zarządzenia, tyczące się obstawienia lokalów redakcyjnych, telefonów, telegrafów i t. p. wydane przez rządy militarystyczne, zostały zniesione. Próba dyktatury wojskowej rozbiła się dzięki jednomyślnej stanowczej postawie robotników i większości mieszkańców.

Naród będzie wiedział, jak należy strzec i bronić nowo wywalczonej wolności. Podpisany imieniem rządu państwa pruskiego Hierst.

## Prędko skończyli.

PARYŻ, 18 marca. (PAT). Havas. „Frankfurter Zeitung" podaje, iż Kapp i gen. Lüttwitz postanowili wycofać się z udziału w wypadkach politycznych.

## Likwidacja zamachu stanu.

PARYŻ, 18 marca. (PAT.) Havas. Ze Stutgart donoszą: 210 zgromadzonych tu obecnych posłów uchwaliło rozszerzyć władzę Bauera, przyznając mu prawo ukarania sprawców zamachu i zmuszenia siłą do posłuszeństwa wojsk, które nie zechcą opuścić Berlina.

## Anglja jest gotowa.

WIEDEN, 18 marca (PAT). Radjo. pozn. Jak donosi „Daily Mail" na naradzie wojennej, która odbyła się we wtorek w Moguncji, oświadczył generalny dowódca wojsk okupacyjnych, że angielskie ministerjum wojny wydało wszystkie zarządzenia na wypadek potrzeby interwencji.

## Ruch bolszewicki w Niemczech.

PARYŻ, 18 marca. (PAT.) Havas. W Londynie otrzymano wiadomość, jakoby Noske miał się podać do dymisji.

Wybuchłe rozruchy w Düsseldorfie, Dortmundzie i Halli przybrały charakter spartakusowy.

Załoga Hamburga rozstrzelała oficerów, popierających Kappa.

PARYŻ, 18 marca. (PAT.) Havas. Robotnicy nadreńskich okręgów zorganizowali sowiety.

Dzienniki donoszą, iż generał Mangin uda się do Moguncji, celem objęcia z powrotem dowództwa wojsk.

## Nieustanne walki robotników z wojskiem.

*(Od własnego koresp.).*

WARSZAWA, 19 marca. Z Berlina donoszą pod datą 18-go, że w Dortmundzie uzbrojeni robotnicy pokonali załogę wojskową i opanowali miasto.

Z Lipska donoszą, że toczą się tam nieustanne walki między robotnikami a wojskiem.

## Groźna sytuacja w Lipsku.

*(Od własnego koresp.).*

WARSZAWA, 19 marca. Donoszą, że w Lipsku komuniści rozpoczęli tłumny atak na centrum miasta. Sytuacja staje się groźna.

## Co sądzą bolszewicy o przewrocie w Niemczech.

MOSKWA, 18 marca (PAT) Radjo warsz. Wojskowy zamach stanu w Niemczech ma olbrzymią doniosłość wszechświatową. Obalając Noskego, gen. Lüttwitz rozerwał świstek papieru,, nazywany traktatem wersalskim. Możliwe, iż gen. Lüttwitz przypuszcza, iż mu się powiedzie porozumieć z mocarstwami sprzymierzonemi. Być może również proponuje on mocarstwom zawarcie przymierza przeciwko Rosji sowieckiej, tak jak nam proponował przymierze przeciwko Polsce, ale sprzymierzeńcy nie mogą zawierać żadnych umów z Lüttwitzem, który jest wcieleniem odwetu.

—o—

## Będzie mąka!

WARSZAWA, 18 marca (PAT) Min. aprowizacji otrzymało następującą depeszę z Nowego Jorku. Okręt „Warszawa" odpłynął 9-go marca wioząc dla Polski 4414 tonn mąki i 16 parowozów.

## Strajk w Zagłębiu Dąbrowskiem.

*(Od własnego koresp.).*

WARSZAWA, 19 marca. W Zagłębiu Dąbrowskiem wybuchł strajk górników naskutek nieotrzymania na czas zawiadomienia, iż Komitet Wykonawczy P.P.S. cofnął uchwałę o strajku powszechnym.

## Patrjotyzm górali zakarpackich.

WARSZAWA 18 marca. (PAT) — Wydział prasowy ministerstwa spraw zagranicznych komunikuje:

Nauczyciele powiatu Myślenickiego, zebrani na wiecu w Jordanowie, w dniu 14 marca br., protestują przeciw krzywdzącemu ludność polską wyłączeniu polskich okręgów — Kieszmarskiego, Lubowelskiego, Szaryskiego i Czadeckiego i żądają rozszerzenia plebiscytu na te okręgi, zgodnie z rezolucją posła Zamorskiego.

## Rozruchy w Czechach.

PRAGA, 18 marca. (PAT.) Cz. B. P. donosi z Pressburga: że wczoraj o godz. 3 po poł. wybuchł tam powszechny strajk robotników. Zastrajkowali robotnicy fabryczni oraz funkcjonarjusze kolei elektrycznych. Po południu liczne rzesze strajkujących zebrały się przed ratuszem, gdzie demonstrowały przeciw drożyźnie. Wygłoszono gwałtowne mowy w języku słowackim, węgierskim i niemieckim z protestami przeciwko drożyźnie artykułów pierwszej potrzeby.

## Chłopi rumuńscy dostaną ziemię.

PARYŻ 18 marca. (PAT). Radjo warsz. Wedle wiadomości z Bukaresztu

parlament uchwalił jednomyślnie reformę rolną w Besarabji, polegającą na oddaniu ziemi ziemi chłopom.

## Wiadomości polityczne

*(Telef. od własnego korespondenta).*

### Preliminarz budżetu państwa na 1920 r.

Minister skarbu Grabski wniósł do laski marszałkowskiej preliminarz budżetu państwa na dwa okresy: 1) do 1 kwietnia 1920 r., 2) od tego terminu do 31 grudnia 1920 r. Preliminarze te będą rozpatrywane jeszcze przed ferjami wielkanocnemi.

### Anglja nie przyzna Polsce granic z 1772 r.

W warszawskich kołach politycznych rozeszła się pogłoska, że z Londynu nadeszła informacja, iż rząd angielski nie poprze tego punktu warunków pokojowych polskich, w którym jest mowa, że Polska domaga się restytucji granic z 1772 r.

### Posiedzenie Komisji w czasie uroczystości.

Na wczorajszem posiedzeniu Sejmowej Komisji Konstytucyjnej grupa posłów z prezesem Ratajem na czele zaproponowało, żeby następne posiedzenie Komisji nie odbyło się w dniu Imienin Naczelnika Państwa. Przeciwko temu wystąpił pos. Dubanowicz, poparty przez posłów z prawicy, wobec czego 19 b. m. przed południem, w momencie składania życzeń Naczelnikowi Państwa odbędzie się na życzenie Narodowej Demokracji posiedzenie Komisji. Fakt ten wywołał wśród posłów robotniczych i ludowych oburzenie.

### Życzenia posła czeskiego.

Poseł czeski Radymsky złożył wczoraj na ręce ministra spraw zewnętrznych Patka życzenia dla Naczelnika Państwa.

—o—

## Warszawa

*(Telef. od własnego korespondenta).*

### Warunki przyjęcia do szkoły podchorążych.

Inspektorat szkół wojskowych ogłasza warunki przyjęcia do szkoły podchorążych piechoty. W warunkach tych powiedziano, że podstawą do przyjęcia jest egzamin piśmienny z wiedzy ogólnej, z historji polskiej, geografji polskiej, arytmetyki, algebry, geometrji i fizyki. Zwraca się uwagę na ogólny poziom inteligencji bardziej, niż na ścisłą znajomość dziedzin wiedzy.

—o—

## Dyktatura P. P. S.

Towarzysze P. P. S. owcy gdzie tylko są w większości zaraz zaprowadzają „Dyktaturę" swojej partji. Tak się rzecz miała z pabjanickim Magistratem i Radą Miejską, tak też jest i w mającej być wkrótce uruchomioną fabryce Stahls (ul. Kilińskiego) gdzie tylko samych pepesowców zaciągają, przepędzając robotników z innych związków.

Wolność sumienia i przekonań tak krzykliwie głoszone stosuje się tam, gdzie się chce przeciwnikom szkodzić—ale gdzie tylko sami mogą, to je gwałcą. Gdyby i inne partje i związki chciały iść tą drogą i stosować pepesowską metodę, to nie wiem jakby towarzysze wyszli we wszystkich innych fabrykach, gdzie przewagę ma N. Z. R. i Polski Związek „Praca".

Zdaje się iż niedługą jest ta chwila gdy robotnik narodowy położy kres „dyktaturze" pepesowskiej i odpłaci im piętnem za nadobne w innych fabrykach „Jaką miarką mierzysz — taką ci odmierzą".

—

W naszym Magistracie bezgranicznie rządziła do ostatnich czasów P. P. S. do spółki z żydowstwem. Obsadzili cały Magistrat swoimi ludźmi i dalejże uprawiać politykę protekcji i popierania wyłącznie swoich towarzyszy.

Tak „partyjna" polityka nie mogła długo trwać, to też wkrótce przedstawiciele N. Z. R. i inni wystąpili z Magistratu i Rady Miejskiej—złosiwszy w tej sprawie odpowiednie protesty i rezolucje.

Każda inna szanująca się organizacja nie wzięłaby w takim wypadku odpowiedzialności na siebie za rządy miastem i musiałyby się odbyć nowe wybory. Ale nasi pepesi dufni w swoją krzykliwość i poparcie żydów—paskarzy—(co za związek idealny) zaczęli rządzić miastem. Wkrótce jednak przekonali się, że nie podołają pracy. Sam p. prezydent tow. Makowski wyniósł się na lepiej płatną posadę (ładny ideowiec) do banku w Poznaniu. Inni snów „działacze" już mają upatrzone takie—również lepiej płatne posady.

*St. Ciancłara.*

—o—

## Zduńska Wola.

### Wiec Polskich Związków Zawodowych.

*(Od własnego koresp.).*

W ubiegłą niedzielę, w Zduńskiej Woli odbył się wielki wiec robotniczy zwołany przez Polskie Zw. Zawodowe.

Wiec zagaił ob. Deka, przewodniczył ob. Karczewski, sekretarzował ob. Fuks, asesorowali ob. Jakób Fuks i ob. Andrzej Drygasiewicz.

Pierwszy przemawiał ob. Józef Mlotecki z Łodzi, wyjaśniając cele związków zawodowych, popierając swe wywody przykładami z życia związków angielskich. W końcu ob. Mlotecki zobrazował rozwój Polskich Związków Zawodowych.

Zebrani przyjęli następującą rezolucję:

„Zebrani na wiecu w Zduńskiej Woli, przez Polskie Zw. Zawodowe w dniu 14 marca 1920 r. robotnicy i robotnice w liczbie 2000—domagają się lepszej aprowizacji, opału, węgla, drzewa, nafty, następnie uruchomienie w Zduńskiej Woli fabryk—gdyż inaczej udadzą się do rządu, aby ten na własną rękę fabryki te uruchomił".

—o—

## Skrzynka do listów.

Szanowny Panie Redaktorze!

W imię prawdy i bezstronności uprzejmie proszę o zamieszczenie niniejszego sprostowania:

W nr. 75 „Pracy" pod adresem Związku Aprowizacyjnego Miast Polskich i Ziem Wschodnich padły ciężkie zarzuty, określające instytucję mianem zrzeszenia „paskarskiego". Stwierdzić trzeba, że instytucja w obecnym składzie istnieje zaledwie od dwóch miesięcy, że znajduje się obecnie w fazie organizacyjnej, że miasta polskie mają być przez tę instytucję aprowidowane tylko dodatkowo.

Domaganie się więc od tej instytucji, ażeby zmieniła sytuację aprowizacyjną naszego miasta, jest obecnie rzeczą niemożliwą.

Magistrat m. Łodzi, przystępując do Związku, popierał zbożne usiłowania, zmierzające do skonsolidowania miast polskich w sprawach aprowizacyjnych. Miasta polskie w najżywotniejszych dla nich sprawach występowały oddzielnie, co osłabiało znacznie nasze stanowisko, wobec zakusów paskującego włościaństwa.

Mąkę po 16 mk. za funt, o której z słusznem oburzeniem pisze „Praca", proponowano dyrektorowi Wyczółkowskiemu do nabycia, który, tak jak zwykle, porozumiał się telefonicznie z nami, czy reflektujemy na tę ofertę.

Od odpowiedzi poszczególnych miast uzależnia się kupno znaczniejszych zapasów żywnościowych. Członkami Zarządu i Komisji Rewizyjnej są przedstawiciele miast, reprezentujący różne kierunki polityczne, co daje gwarancję, że działalność instytucji jest czystą i uczciwą.

Związek Aprowizacyjny Miast Polskich i Ziem Wschodnich, otrzymując kilkadziesiąt miast polskich, ma wielkie zadania i przyszłość przed sobą, należy jednak być przygotowanym dla instytucji, która w najtrudniejszych warunkach stawia pierwsze kroki.

Zamiast 3 miljonów marek miasta wpłaciły zaledwie 1,840,000 mk. Co z taką sumą przy obecnej drożyźnie zrobić można, zdaje sobie sprawę każdy kierownik kooperatywy.

W sprawozdaniu Towarzystwa czytamy:

„Zarząd uciekał się do wszelkich możliwych środków, aby zarówno współników, jak i miasta, które nie zdążyły przystąpić do spółki w dniu 30 listopada 1919 r., pobudzić do wykonania czynności, niezbędnych dla istnienia Towarzystwa.

Miasta jednak nie wykazały niezbędnej energji i sprężystości, aby pomóc Zarządowi w wykonaniu tej trudnej misji.

Niezależnie od sekwiodezw, prospektów i ogłoszeń, wyjechał do 17 miast delegat Towarzystwa, lecz i to nie poruszyło śpiączki i bierności miast naszych".

Nie opłacili udziałów miasta-współnicy: Pabjanice, Kutno, Łowicz, Tarnów, Lwów, Białystok, Radom. Razem na sumę 455,000 marek.

Odmówiły przystąpienia do Towarzystwa: Zduńska-Wola, Rzeszów, Przemyśl, Nowy Sącz, Pabjanice, Tarnopol, Kielce.

Żadnej odpowiedzi nie nadesłały miasta: Jarosław, Dąbrowa, Równa, Łuck, Tomaszów-Mazowiecki, Zawiercie, Drohobycz, Zgierz, Stryj, Brześć Litewski, Puławy, Płock, Jasło, Wieliczka.

Towarzystwo zwracało się do Sejmu i Rządu, oraz Ministerstw Aprowizacji, Przemysłu i Handlu, Skarbu, Spraw wewnętrznych z memorjałami, które obrazowały cel i zadanie Towarzystwa, wskazując na konieczność udzielenia znaczniejszych kredytów miastom, zrzeszonym w Towarzystwo.

Nawiązano stosunki z bankami prywatnemi i firmami eksportowo-importowemi w Gdańsku, Berlinie, Holandji, Paryżu i Belgji.

Przedstawicielstwa Polski za granicą przyrzekły wszędzie swoją pomoc i poparcie.

Widzimy więc na zasadzie przytoczonych faktów, że zrobiono wobec braku poparcia finansowego, zupełnej bierności i śpiączce miast-wspólników. W takich warunkach zarzuty „paskarstwa" pod adresem ludzi, którzy poświęcają swój czas i energję, są nietylko niesłuszne, ale i krzywdzące.

Bezkrytyczne masy pod adresem Robotniczych Stowarzyszeń Współdzielczych w Łodzi wysuwają również wymagania, których najlepszy zarząd urzeczywistnić nie jest wstanie.

Nie żądajmy więc tego od instytucji, czego sami zrealizować u siebie nie możemy. Co wolno bezkrytycznym masom, to nie wolno świadomemu i orjentującemu się w całokształcie zagadnień pracowniczemu społecznemu.

Łączę wyrazy wysokiego szacunku i poważania

Aleksy Rżewski.

Łódź, 16 marca 1920 r.

—o—

## Cedula Giełdy Łódzkiej.

18 marca 1920 r.

| | żądano | płacono |
|---|---|---|
| Ruble carskie a 500 | 200.— | |
| Ruble carskie a 100 | 198.— | 196.50 |
| | | 197 50 |
| Ruble dumskie a 1000 | 51.— | 50.— |
| 5 proc. Listy Zastawne m. Łodzi | 192.— | |

## Ofiary.

Robotnicy cywilni warsz. kraw. szewc. J. O. G. Ł. oddział pana Różyckiego na flotę polską mk. 885 fen. 60.

Robot. cywil. warsztat: kraw. i szewc. J. O. G. Ł. oddział bieliźniarek, na plebiscyt Warmiński mk. 880.

M. Bukowiecka na plebiscyt Mazurski mk. 4.

Biel na plebiscyt Mazurski mk. 1.

G. B. na obronę kres. zachodnich mk. 20,

Martynowa na obr. kresów zachodn. mk. 5.

Martynowa na flotę polską mk. 5.

Poznański Jakób na Górny Śląsk mk. 100,

Kościelski na plebiscyt Mazurski mk. 4.

Wojewódzki Wacław na fundusz plebiscytowy mk. 50.

Linke Hipolit na flotę polską mk. 5,

Dla uczczenia imienin Kierownika szkoły powszechnej l. 24 uczniowie i uczennice składają mk. 11 na Komitet plebiscytowy.

Zamiast depeszy w dniu Imienin Naczelnika Państwa J. Piłsudzkiego Tow. Śpiew „Lira" składa mk. 100,—na jajko dla żołnierza polskiego.

Redaktor naczelny
**Stanisław Lenartowicz**

Wydawca: Zarząd Okręgowy N. Z. R. w Łodzi. Tłoczono w drukarni „Praca“ Przejazd 8. Redaktor odpowiedzialny LUDWIK WASZKIEWICZ